

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 466
din 07.02.2008**

Dosar nr.: 254/2007

Petiția nr.: 5316 din data 21.05.2007

Petent: Liga Pro Europa

Reclamat: Primarul Orașului Tg Mures – dr. D F

Obiect: obligarea cetățenilor de etnie romă să semneze un contract prin care se angajează că vor păstra curățenia în curți, în caz contrar urmând a fi evacuați

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

1.1 Liga Pro Europa, cu sediul în Târgu Mureș, Piața Trandafirilor, nr.5, jud Mureș

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1 Primarul Orașului Tg Mures – dr. D F cu domiciliul procedural în

II. Obiectul sesizării

2.1. Sesizare cu privire la obligarea cetățenilor de etnie romă din Valea Rece, municipiul Târgul Mureș, să semneze un contract cu Primăria prin care se angajează că vor păstra curățenia în curți, în caz contrar urmând a fi evacuați .

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Sesizarea este făcută în urma unui articol apărut în Cotidianul Atac din 16 mai 2007, în care se menționează că primarul municipiului Târgu Mureș – D F , respectiv partea reclamată, ar fi obligat cetățenii de etnie romă a orașului din cartierul Valea Rece să semneze un contract prin care se angajează că vor păstra curățenia în curți, în caz contrar ei urmând sa fie evacuați.

3.2 Tot în articolul respectiv este menționat că primarul a declarat că în cazul în care nu vor exista schimbări pozitive în viitor, este gata să lichideze zona

Valea Rece și să mute romii la marginea orașului, în spatele combinatului chimic Azomureș, ceea ce ar însemna excluderea etniei rome.

3.3 Petenta consideră că încheierea unor angajamente contractuale doar cu cetățenii de etnie romă, în condițiile în care în localitate există multe alte gospodării ale cetățenilor de altă etnie decât cea romă, în jurul cărora se găsesc munți de gunoaie, constituie o discriminare.

IV. Procedura de citare

4.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.2. Prin adresa cu nr.6358, din 19.06.2007 a fost citată petenta. Prin adresa nr. 6350 din 19.06.2007 a fost citat D F , prin reprezentant. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 03.07.2007.

4.3. Prin citații, Consiliul a solicitat părților să își prezinte punctul de vedere precum și orice mijloace de probe referitor la obiectul petiției, respectiv al susținerilor.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Petenta arată că într-un articol apărut în Cotidianul Atac din 16 mai 2007, în care se menționează că primarul municipiului Târgu Mureș – D F , respectiv partea reclamată, ar fi obligat cetățenii de etnie romă a orașului din cartierul Valea Rece să semneze un contract prin care se angajează că vor păstra curățenia în curți, în caz contrar ei urmând să fie evacuați.

5.1.2 Tot în articolul respectiv este menționat că primarul a declarat că în cazul în care nu vor exista schimbări pozitive în viitor, este gata să lichideze zona Valea Rece și să mute romii la marginea orașului, în spatele combinatului chimic Azomureș, ceea ce ar însemna excluderea etniei rome.

5.1.3 Petenta consideră că încheierea unor angajamente contractuale doar cu cetățenii de etnie romă, în condițiile în care în localitate există multe alte gospodării ale cetățenilor de altă etnie decât cea romă, în jurul cărora se găsesc munți de gunoaie, constituie o discriminare.

Susținerile reclamatului

5.2.1. Reclamatul declară că Primăria Târgu Mureș și-a asumat un program amplu și coerent de sprijinire a cetățenilor și a comunităților de romi. Prin acest

program au fost realizate zece locuințe modulare pentru familiile de romi din Valea Rece, urmând a fi construite altele în acest cartier.

5.2.2 Împreună cu cei pe care comunitatea de romi din Valea Rece i-a mandatat să o reprezinte, s-a convenit pe baza unui protocol asumat împreună cu serviciul de salubritate din cadrul Primăriei ca, în mod permanent, Primăria să asigure containerele necesare pentru depozitarea deșeurilor menajere iar comunitatea să respecte normele elementare de curățenie și salubritate a zonei.

5.2.3 După o amplă campanie de curățenie a zonei Valea Rece, la nici trei săptămâni, zona respectivă a revenit la aspectul insalubru, moment în care reclamatul s-a deplasat în acea zona, reproșându-le cetățenilor de etnie romă că nu au respectat protocolul asumat, dar nici o clipă nu s-a pus problema expulzării.

5.2.4 Reclamatul, dl Primar D F , susține că nu s-a pus nici o clipă problema ghetoizării sau expulzării acestor persoane ci aceasta a fost doar o speculație a presei.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. **În fapt**, sesizare cu privire la obligarea cetățenilor de etnie romă din Valea Rece, municipiul Târgul Mureș, să semneze un contract cu Primăria prin care se angajează că vor păstra curățenia în curți, în caz contrar urmând a fi evacuați .

6.2. **În drept**, analizând faptele reținute în acest caz, **Colegiul Director** se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „**trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Sueda, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.3. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and

others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 oara.91)

6.4. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.5. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

6.6. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000, republicată.

6.7 Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, care a dat naștere sau nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință, și care circumstanțiat la situația petentului/petentei/petentilor, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoge sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

6.11. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 trebuie constatată o deosebire, excludere, restricție sau preferință. Sub aspectul circumstanței concretizate într-un tratament diferit, care întrunește elementul constitutiv al art.2 alin.1, și care față de obiectul dedus soluționării trebuie să fie materializat, Colegiul director

reține că este supus analizei tratamentul la care susține petenta că a fost supusă la locul muncii de către angajator și alți colegi.

6.12. Potrivit definiției discriminării, tratamentul diferit trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit datorită unui criteriu.

6.13. Subsecvent reținerii unei împrejurări generice de tratament diferit, Colegiul Director se raportează la obiectul petiției pentru a analiza dacă ne situăm în câmpul unor categorii de persoane plasate în situații analoage sau comparabile. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în analiza raportului de analogie sau comparabilitate a unor categorii profesionale a apreciat asemănările sau diferențele ce decurg din statutul profesiilor, condițiile de intrare în profesie, natura funcțiilor îndeplinite, modul de exercitare a funcțiilor respective, etc. (vezi cauza VAN DER MUSSELE v. BELGIUM, *Application no. 8919/80*, JUDGMENT, 23 November 1983, parag. 46)

6.14 Colegiul Director analizând plângerea formulată de către Liga Pro Europa constată că este supusă analizei atitudinea Primăriei, prin reprezentantul legal Primar D F , de a încheia un protocol cu comunitatea de romi din Valea Rece, cu privire la menținerea standardelor de igiena referitoare la locuințele reabilitate de primărie în zona respectivă.

6.15 Având în vedere prevederile **Legii 114/1996** Legea locuinței, republicată, **art 24** „Rezilierea contractului de inchiriere inainte de termenul stabilit se face in urmatoarele conditii:

a) la cererea chirasului, cu conditia notificarii prealabile intr-un termen de minimum 60 de zile;

b) la cererea proprietarului, atunci cand:

- chirasul nu a achitat chiria cel putin 3 luni consecutiv;

- chirasul a pricinuit insemnate stricaciuni locuintei, cladirii in care este situata aceasta, instalatiilor, precum si oricaror alte bunuri aferente lor, sau daca instraineaza fara drept parti ale acestora;

- chirasul are un comportament care face imposibila convietuirea sau impiedica folosirea normala a locuintei;

- chirasul nu a respectat clauzele contractuale;

c) la cererea asociatiei de proprietari, atunci cand chirasul nu si-a achitat obligatiile ce-i revin din cheltuielile comune pe o perioada de 3 luni, daca au fost stabilite, prin contractul de inchiriere, in sarcina chirasului.”

“**Art 29** Chirasul are urmatoarele obligatii:

a) sa efectueze lucrari de intretinere, reparatii sau inlocuire a elementelor de constructii si instalatii din folosinta exclusiva;

b) sa repare sau sa inlocuiasca elementele de constructii si de instalatii deteriorate din folosinta comuna, ca urmare a folosirii lor necorespunzatoare, indiferent daca acestea sunt in interiorul sau in exteriorul cladirii; daca persoanele care au produs degradarea nu sunt identificate, cheltuielile de

reparații vor fi suportate de cei care au acces sau folosesc în comun elementele de construcții, de instalații, obiectele și dotările aferente;

c) să asigure curățenia și igienizarea în interiorul locuinței și la partile de folosință comună pe toată durata contractului de închiriere;

d) să predea proprietarului locuința în stare normală de folosință, la eliberarea acesteia.

Obligațiile chirieșului cu privire la întreținerea și repararea spațiului închiriat se pastrează și în cazul subînchirierii locuinței.

6.15. Colegiul Director a analizat existența celui de-al doilea element constitutiv al unei fapte de discriminare, existența criteriului de discriminare. Criteriul, în raport cu elementele constitutive ale discriminării astfel cum este definită în art. 2 din O.G. nr. 137/2000, trebuie interpretat în sensul existenței sale care este concretizat, materializat în fapt și care constituie mobilul principal al actului sau faptului discriminatoriu, care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit indus și criteriul interzis de lege.

6.16 Colegiul Director, analizând plângerea formulată de către Liga Pro Europa, constată că se invocă un tratament diferențiat între cetățenii de etnie romă și ceilalți cetățeni din orașul Târgul Mureș prin impunerea încheierii unui protocol pentru primii privind respectarea normelor de curățenie și salubritate a zonei. Colegiul Director constată că Primăria, prin răspunsul trimis către Consiliu invocă faptul că protocolul încheiat între Primărie, prin Serviciul Salubritate, și comunitatea de romi, prin reprezentanții desemnați, se referă la modalitatea în care cele două părți își împart atribuțiile în ceea ce privește menținerea curățeniei în zona, respectiv Primăria asigură containerele necesare pentru depozitarea deșeurilor menajere iar comunitatea respectă normele de curățenie și salubritate a zonei.

6.17 Colegiul Director ia act de faptul că Protocolul, prin natura sa juridică, reprezintă acordul de voință a părților cu privire la obiectul lui dar reține totodată că respectivul acord nu ar putea să conțină clauze care să contravină legilor în vigoare.

6.18 Colegiul Director ia act totodată de prevederile Legii 114/1996, Legea locuinței, cu privire la închirierea locuințelor precum și la drepturile și obligațiile pe care cele două părți contractante le dețin în virtutea legii. Colegiul Director reține că în conformitate cu art 24, rezilierea contractului de închiriere poate interveni dacă *chirieșul are un comportament care face imposibilă conviețuirea sau împiedică folosirea normală a locuinței*. Colegiul Director ia act totodată și de prevederile art 29, privind obligațiile chirieșului care stipulează **"c) să asigure curățenia și igienizarea în interiorul locuinței și la partile de folosință comună pe toată durata contractului de închiriere;**

d) să predea proprietarului locuința în stare normală de folosință, la eliberarea acesteia."

6.19 Colegiul Director, având în vedere prevederile Legii 114/1996, constată că există obligația, instituită prin lege, de menținere a curățeniei și igienizării

locuinței dar și a părților de folosință comună pe durată contractului de închiriere, iar nerespectarea acestei condiții atrage după sine rezilierea contractului. Având în vedere aceste prevederi Colegiul constată că Primăria, prin protocolul încheiat, a transpus prevederile legale din Legea 114/1996, Legea locuinței, republicată, prin aceasta neinstituind o practică care să vizeze comunitatea de romi ci asigurând transpunerea unei prevederi legale cu privire la drepturile și obligațiile chiriașului.

6.20 Coroborând aceste aspecte cu faptele care fac obiectul petiției și definiția discriminării astfel cum este prevăzută în art.2 alin.1 din O.G. nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicata, în cauză nu se poate reține întrunirea cumulativă a elementelor privind un tratament de deosebire, restricție, excludere, preferință între persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit datorită unuia din criteriile prevăzute de lege și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. faptele prezentate nu constituie acte de discriminare conform Ordonanței de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;
2. clasarea dosarului;
3. se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de**

discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

PASZTALOS CSABA FERENC – Președinte
(00)

C.N.C.D.
Vicepreședinte
CORINA COMȘA

COMȘA CORINA NICOLETA - Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

IONITĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU - Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA - Membru

Data redactării 14.08.2008

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

